

Arad, 22 Ianuarie 1933

Implinirea unei dorinți binecuvântate: **Uniunea Românilor ortodocși.**

P. St. nostru episcop Grigorie a fost cel dintâi care a făcut propunere către Sf. Sinod pentru urzirea uniunii Românilor ortodocși din întreaga țară. Ideea pornită dela Arad începe a se înfiripa, și în ziua de Duminică ortodocsiei ne va fi dat să vedem organizată o forță laică demnă de misiunea Bisericii noastre. Ne stăpânește pe toți un simțământ de solidaritate, pe care numai maica noastră biserică îl poate produce. Ne închinăm smeriți în fața Providenței, că vedem pe fiii mireni ai Bisericii înfrățiți sub steagul sfânt al Crucii și venind în ajutorul Clerului, ca să poată fi inspirator, călăuzitor și animator al neamului.

Apostolatul laic este o fortificare a muncii preoțești. În Rusia, când credincioșii fugiți în biserici, ca să se roage contra urgiei bolșevice, ascultau pe episcopi și preoți, credeau că atât episcopii cât și preoții stau cu mâinile întinse în toată vremea, binecuvântând poporul. Când episcopii și preoții, ținând prea mult mâinile întinse, oboseau, veneau credincioșii și le sprijineau mâinile ca să poată binecuvânta mai departe. Așa vin acum laicii noștri ca să ne sprijinească pe noi în munca noastră.

Slavă Ție, Doamne, că ai chemat pe fiii laici ai bisericii la luptă organizată pentru Biserica Ta și a neamului românesc. Noi slujitorii Altarelor simțim că noi îndemnuri de muncă primim dela mișcarea ce a pornit. Să făgăduim că vom munci și mai intensiv și că vom da concursul nostru acestei mișcări, care va adevăra cu prisosință puterea de viață a neamului nostru și a Bisericii Sale întemeiată pe credința în Hristos Domnul nostru, căruia se cuvine slavă în vecii vecilor.

Sperăm că mișcarea va cuceri țara întreagă.

Cu Dumnezeu înainte!

* * *

CHEMARE

către credincioșii Bisericii ortodoxe române.

Suprema instituție sufletească a neamului românesc este, fără îndoială, *Biserica ortodoxă*. Desvoltarea noastră istorică verifică prezența ei în vijelioasele încordări dealungul veacurilor, participând cu generoase sacrificii la apărarea existenței și destinului naționale în hotarele pământului strămoșesc.

Ea, Biserica, s'a afirmat în toate epocile, ca izvor minunat de necurmată învoire a credințelor și energiilor obștești, din cari au făsnit, luminoase și bogate, străluciri războinice și înfăptuiri naționale neperitoare.

De aceea, *Neam și Biserică*, apar încă din depărtata zare a vremurilor stinse, deplin contopite, formând o *unitate sufletească*, pe care n'au putut-o s'gdui nici una din asprele încercări ale fatalităților omenești.

Neamul românesc a plâns și s'a bucurat pe sfintele praguri ale Bisericii sale. Iată taina vieții lui!

Această admirabilă tradiție națională, trebuie să rămână pentru totdeauna la temelie unității noastre de stat. România visurilor împlinite i-a dat consacrare definitivă, când, prin noile așezări constituționale, i-a rânduit meritata cinste de a fi, și în senz politic, biserica stăpânitoare a Statului național întregit. Astfel, în mâinile Bisericii ortodoxe sunt depuse mari răspunderi, pentru *sănătatea morală a țării și a națiunii române*.

Conștiința acestor răspunderi trebuie să pătrundă cât mai adânc în sufletul acelora, cari dețin *rosturi conducătoare* în viața Bisericii. Cine sunt ei? Deoparte *Clerul*, cu atribuțiunile lui apostolice, de alta *Mirenii*, ca reprezentanți ai mulțimilor dreptcredincioase. Structura profund *democratică* a Bisericii noastre, conferind mirenilor o preponderență numerică în corporațiunile oficiale, îi pune prin aceasta în situația importantă de a hotărî direct de *soarta* Bisericii. Această poziție privilegiată se cere onorată, ea neputând rămâne o simplă ficțiune decorativă. Ea trebuie să se afirme, nu numai în domeniul strict oficial, în sânul organelor executive și adunărilor reprezentative, ci *în afară de ele*, în câmpul larg al frământărilor sociale, acolo unde clocotește nepotolită *viața mulțimilor*.

Această viață e atinsă asăzi, în funcțiunile ei normale, de viforul primejdios al unor crize

violente, cari culminează într'o cumplită depreziune economică. Biserica noastră socotește, cu bună dreptate, că pricina lor este de natură *morală* și astfel tămăduirea nu poate veni decât prin puterile spiritualității creștine. Marele vindecător este *Hristos* și doctrina Lui mântuitoare. A duce pe *Iisus* în familie, în societate și în viața publică — iată mijlocul sigur de scăpare și de înzdrăvenire a Statului nostru.

În această operă colaborarea *mirenilor*, cari reprezintă puterile vii ale Bisericii, cu *Clerul*, păstrătorul prin eselență al spiritului ierarhic și al ideii de autoritate, se impune cu o evidență indiscutabilă. Colaborarea celor doi factori e justificată nu numai de *actualitatea* intervenției Bisericii în vâltoarea grelelor crize ce ne apasă, dar, în același timp, și de nevoia *apărării ortodoxiei* împotriva numeroaselor ofensive și curente potrivnice, cari încearcă să i sdruncine temeliele istorice. Socoieala dușmanului e limpede: dărîmând cel mai puternic razim *sufletesc* al României, care este Biserica străbună, se clatină însăși ființa Statului, închiegat cu alătea jertfe.

Voind să apărăm Națiunea întregită, trebuie apărată *ortodoxia*, care rămâne și în viitor, ceea ce a fost în tot trecutul nostru: *puterea nebiruită de echilibrare sufletească a poporului românesc*.

Aceste două mari obiective — religios și național — reclamă, mai presus de orice șovăiri, *concentrarea energiilor mirenești* în cadre noi și moderne, cari să strângă într'o puternică organizație pe toți mirenii dreptcredincioși, de ori-ce clasă, de ori-ce vârstă și din ori-ce colț al Țării. Bătrâni și tineri, încălzii deopotrivă de iubirea patriei, sunt datori să a-lerge voioși, gata de faptă, sub steagul înălțător al *legii românești*, ce-și caută biruința mai ales aici în *Ardeal*, unde laicii au avut, din vremuri străvechi, partea cea mai hotărîtoare în apărarea și desvoltarea Bisericii ortodoxe.

Nicăiri credința noastră n'a fost mai prigonică decât aici, unde s'au dat lupte cumplite, cu *eroi și mucenici fără număr*, reînviați astăzi din slova scripturilor ascunse, ca neîntrecute podoabe ale vredniciei creștine românești. Această *tradiție a suferințelor și închisorilor pentru lege*, trăește nestinsă în generațiile acestui colț de pământ și de aceea, când primejdii reale bat la porțile Bisericii noastre, când vrăjmași vechi și noi dau contra ei asalturi ascunse și fățișe, e firesc, ca în noi să vibreze mai adânc glasul mucenicilor, cu strigarea lor de luptă și de împotrivire. În zile de pace, ca

și în ceasuri de cumpănă, glasul ortodoxiei de aici trebuie să răsună.

Iată geneza chemării de față, cu binecuvântarea căpeteniilor bisericești, intelectualii din Transilvania, Bănat, Crișana și Maramurăș, s'au hotărât să îndrepte această chemare frățască către obștea ortodoxă a celor 5 Eparhii ale Mitropoliei, rugând pe toți să ia parte cu însufleșire la marea adunare generală de constituire, care va avea loc la 5 Martie a. c. (Duminica ortodoxiei) orele 10 dimineața, în Biserica Sfântului Nicolae din Cluj.

Nădăjduim, plini de încredere, că **Domnul** este cu noi și va binecuvânta cu izbândă opera creștină și românească, pe care vrem s'o închinăm — în numele Lui — scumpei noastre Patrii.

Cluj, la 4 Ianuarie 1933.

Președintele comitetului de inițiativă:

SEXTIL PUȘCARIU,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Membrii comitetului de inițiativă:

Prof. Gheorghe Bogdan-Duică
 Prof. Nicolae Bogdan
 Prof. Ioan Cătuneanu
 Prof. Sabin Cioran, dir. de bancă
 Prof. Silviu Dragomir
 Prof. Ion Lupăș, f. ministru
 Prof. Ion Mateiu
 Petru Meteș, adv.
 Prof. Victor Papilian
 Prof. Ion Popescu-Voităști
 Gheorghe Sion, cetățean de onoare
 Prof. Victor Stanciu, f. subsecr. de stat
 Prof. Gheorghe Stănescu

Membrii aderenți:

Dr. Acelenescu Octavian, notar public, Teluș. Dr. Alămorean Ioan, medic, Curtici. Dr. Albu Eugen, avocat, Teiuș. Albu Lviu, profesor, Arad. Andraș Gheorghe profesor, Timișoara. Andreescu Petre, profesor, Sibiu. Antonescu Constantin, ing., Baia-Sprle. Armaș Matei, dir. de liceu, Caransebeș. Atanasiu Alexandru, preș. de secț. la Trib., Oradea. Dr. Avramescu Ovidiu, avocat, Arad. Dr. Avramescu Vasile, Arad. Dr. Băbușta Teodor, medic, Gurahonț. Dr. Baciu Aurel, avocat, Târgu-Mureș. Banciu Axente, profesor, Brașov. Dr. Bănda Chirion, primpreș. tribunal, Sibiu. Dr. Băran Coriolan, prefect, Timișoara. Bărbos Alexandru, propr., Dej. Barbulescu Ioan preș. asoc. inv., Oradea. Bărsan Zaharie, dir. de teatru, Cluj. Bejan Atanase, dir. de bancă, Bistrița. Bejan Silviu, dir. de liceu, Timișoara. Beju Onisifor, cons. agricol, Alba-Iulia. Dr. Beleş Eugen, notar public, Arad. Beșa Eugen, dir. de fabr.,

Cluj. Dr. Beu Ilie, preș. cons. adm. banca „Albina”. Siblu. Dr. Bica Miron, medic veterinar, Luduș. Dr. Blaga Lionel, notar public, Siblu. Dr. Boca Romulus, notar public, Alba-Iulia. Bocu Sever, deputat, f. ministru, Timișoara. Dr. Bodea Augustin, primpreș. trib. bun, Dej. Dr. Bogdan Antoniu, avocat, Timișoara. Dr. Bogdan Dumitru, primar, Alba-Iulia. Dr. Boleriu Ion, avocat, Turda. Dr. Bologa Valeriu, prof. univ. Cluj. Dr. Borca Dimitrie, medic, Caransebeș. Dr. Borcia Lucian, adv. decanul baroului, Sibiu. Dr. Borneas Iuliu, Arad. Dr. Bornemisa Sebastian, f. primar, Cluj. Dr. Borza Traian, avocat, Teiuș. Bota George, profesor, Oradea. Dr. Boțioc Alexa, avocat, Arad. Dr. Bunea Ioan, dir. de liceu, Sibiu. Dr. Buda Nicolae, publicist, Cluj. Bușiu Alexandru, prof., Caransebeș. Butiligă Iancu, dir. șc. de cont., Luduș. Dr. Buzura Gavril, notar public, Tg.-Lăpușului. Căltun Iancu, dir. gimnaz, Ciocova. Candrea Ioan, notar public, Oradea. Căprucian Melente, proprietar, Reghin. Dr. Cărpinișan Nicolae, avocat, Cluj. Cărpinișan Romul, ing. dir. școl., Arad. Dr. Cazan Petru, avocat, Cămpeni. Dr. Chidoșan Gheorghe, medic, Oradea. Dr. Chirtop Vasile, avocat, Cămpeni. Dr. Cioban Pompiliu, avocat, Timișoara. Dr. Ciobanu Aurel, notar public, Lipova. Dr. Ciortea Aurel, medic, Bala-mare. Dr. Cirba Leontin, avocat, Șebiș. Dr. Ciuca V. Traian, avocat, Mocik. Ciupe Ioan, rev. școl., D.j. Dr. Ciurciu Dimitrie, medic, Caransebeș. Colan Nicolae, rect. Acad. teol., Sibiu. Dr. Comșa Ionel, dir. de bancă, senator, Cluj. Constantinescu Alexandru, prof., Arad. Constantinescu D., șef 12 gazul metan, Turda. Corlățan Nicolae, avocat, Luduș. Dr. Corneanu Cornel, cons. eparh. Caransebeș. Cornean Nicolae, cons. refer. eparh. Caransebeș. Dr. Corneanu Petru, avocat, Caransebeș. Dr. Cosma Aurel, iun., avocat, Timișoara. Dr. Costa Romul, medic, Oradea. Costea Simeon, avocat, Turda. Costin Miron, șef la saline, Turda. Dr. Coșoiu Romul, avocat, Arad. Cotruș Ioan, profesor, Oradea. Crișan Ascaniu dir. de liceu, Arad. Crișianu Ionel, prof. Cluj. Dr. Cristea Nicolae, notar public, Sibiu. Dr. Cucu Vasilie, medic, Arad. Dr. Cășuta Ion, avocat, Sebeș-Alba. Dan Pompiliu, insp. școl., Oradea. Dr. Dan Sabin, avocat, Buteni. Dr. Dandea Emil, avocat, Târgu-Mureș. Dr. Dărămuș Adrian, avocat, Aiud. Dafca Iosif, director, Alba-Iulia. Demian Aron, dir. de liceu, Orăștie. Dr. Doboșan Ioan, avocat, Timișoara. Domășneanu Nicolae, prof., Caransebeș. Dr. Domșa Iulian, adv., f. prefect, Zăldu. Dr. Dragomir Alexandru, dec. bar. adv. Cluj. Dragoș Adam, prof., Arad. Dr. Drincu A. Ioan, avocat, Arad. Dr. Dubleșiu Gheorghe, avocat, Hunedoara. Ercea C. Petrescu, decan, facult. de drept, Oradea. Dr. Felea Victor, prof. Oradea. Dr. Filipescu Ilarte, avocat, Sighișoara. Dr. Filipescu Octavian, medic, Sibiu. Fodorean Victor, colonel i. p., Turda. Dr. Furdui Iustin, avocat, Cămpeni. Dr. Furdui Remus, avocat, Cămpeni. Dr. Gârda Gheorghe, avocat,

Caransebeș. Dr. Garoiu Ioan, avocat, Brașov. Dr. German Joe, insp. gen. adm., Cluj. Dr. German Laurian, avocat, Cluj. Dr. Gheorghievici Lucian, avocat, Timișoara. Dr. Ghibu Vasile, medic, Târgu-Mureș. Gligor Constantin, avocat, Câmpești. Dr. Gociman Aurel, adv. și ziarist, Cluj. Dr. Gociman Aurel prof. Acad. com., Cluj. Goga Octavian, f. ministru, Ciucea. Dr. Goia Ion, prof. univ., Cluj. Goldiș Vasile, secr. eparh. f. ministru, Arad. Grigorescu Dumitru, agronom, Luduș. Dr. Groza Victor, medic, Târgu-Mureș. Dr. Grozda Aurel, avocat, Buteni. Dr. Hango Valer avocat, Dej. General Hanzu Alexandru, insp. al arm. I r., Cluj. Dr. Hașaș Alexandru, med. vet. primar, Oradea. Dr. Holom Ilarie, adv., prefect, Dumbrăveni. Dr. Horga Alexandru, avocat, Arad. Dr. Iacob Adrian, Cluj. Dr. Iacob Lazar, prof. univ., Oradea. Dr. Iancu Alexandru, adv., senator, Caransebeș. Iancu Alexandru, ing. dir. min. pens., Baia-mare. Dr. Iancu Cornel, avocat, Arad. Dr. Iercan Nerva, avocat, Oradea. Dr. Ijac Aurel, medic, Teiuș. Iliescu Vasile, șeful postei Reghin. Ilieșiu Nicolae, deputat, Timișoara. Dr. Iluția Teodor, medic, Oradea. Dr. Ioan Adam, medic, Curtici. Dr. Ionașiu Liviu, medic, Sibiu. Ionescu Dumitru, s. șef. R. M. S., Luduș. Ionescu Ioan, inginer, Baia-mare. Ionescu Vasile, inginer, sub d.r., Bala-mare. Ișbășescu Gh. Iosif, ing. șef. ocol. silv., Baia-mare. Dr. Ispravnic Sever, avocat, Arad. Dr. Jinga Victor, prof. Acad. com., Cluj. Dr. Lacea Constantin, prof. Acad. Com., Cluj. Lapedatu Alexandru, f. ministru, prof. univ., Cluj. Dr. Lazar Ion, avocat, Bistrița. Dr. Lazar Liviu, prof. univ. Oradea. Lazar Victor, prof. în pens. Sibiu. Lăzărescu Ioan, ing. dir. minelor, Baia-mare. Lipovan Atanasie, prof., Arad. Dr. Lupescu Valer, medic Turda. Dr. Lupu Dumitru, avocat, Reghin. Dr. Macelar Gheorghe, avocat, Sibiu. Mager Traian, prof. Arad. Dr. Măgurean Gheorghe, medic, Câmpești. Dr. Mator Emil, avocat, Turda. Manoilăscu Grigorie, inginer, Cluj. Dr. Manu Grigoriu, medic, Tg.-Lăpușului. Dr. Mărcuș Mihai, avocat, Arad. Marin Ioan, inginer, Baia Mare. Marinescu I., ing. dir. soc. Pyrit, Zlatna. Marș Teodor, prof., Arad. Dr. Marșeu Iustin, avocat, Arad. Marta Ioachim, funcț. de Bancă, Oradea. Mateescu Ștefan, ing. preș. cam. com. Arad. Dr. Matei Ioan, medic, senator, Oradea. Mavrodin Anastasie, prof., Oradea. Dr. Medrea Dominic, medic, Alba-Iulia. Dr. Miclea Sever, avocat, Arad. Micu Ioan, dir. de gimnaziu, Abrud. Moaca Aurel, cons. ref. eparh., Caransebeș. Dr. Mocanu Nicolae, avocat, Oradea. Dr. Moldovan Mihail, avocat, Turda. Moldovan Iosif, insp. școl., Arad. Dr. Moldovan Ionel, avocat, Oradea. Moldovan Remus, șef. cont., Arad. Dr. Moldovan Siviu, decan. al bar. adv., Arad. Dr. Moldovan Valer, prof. univ., senator, Cluj. Dr. Moroianu Gheorghe, rect. Acad. com., Cluj. Moșoiu Ioan, dir. de liceu, Brașov. Moșoiu Tiberiu, prof. univ., Oradea. Dr. Motora Vicențiu, primpretor, Câmpești. Dr. Muntean Aurel, avocat, Arad. Dr. Muntean Zaharie, avocat, Alba-Iulia. Murășan Ioan, inginer, Arad. Dr. Muscan Valer, medic, Chișineu. Dr. Muțiu Ioan, notar public, Sibiu. Dr. Nascu Galacteon, medic, Abrud. Negrea Marțian, prof., Cluj. Negulescu Atanasie, general, Oradea. Neș Teodor, dir. de lic. Gojdu, Oradea. Dr. Nichi Lazar, prof. Arad. Dr. Nicoara Eugen, prim medic, Reghin. Nicoara Optimiu, primar, Baia-Sprle. Nicoara Titus, ing. silv., Arad. Nicola Victor, avocat, Câmpești. Dr. Nicolaevici Pavel, avocat, Timișoara. Nicolescu Mihail, inginer, Baia-mare. Dr. Niculescu Vasile, medic, Reghin. Nistor Nicolae, revizor școl., Turda. Dr. Obădean Pavel, avocat, Timișoara. Oghină Virgil, ing. șeful uzin. statului, Zlatna. Dr. Olariu Terențiu, dir. șc. norm., Arad. Dr. Onișca Gheorghe, notar public, Luduș. Dr. Onițu Ioan, avocat, Sebiș-Alba. Oprea Titu, dir. com., Arad. Oprean Sabin, prof. Acad. com., Cluj. Dr. Oreștean Ion, adv., Cluj. Dr. Oșoiu Emil, avocat, Alba-Iulia. Oșolu Ion, prof. Acad. agr., Cluj. Păcurar Ioan, ing., șef. ocol. silv. Zlatna. Dr. Pădurean Simion, adv., Aiud. Panaitescu Emil, prof. univ., Cluj. Papiniu Mihail, maior pens., Aiud. Dr. Pașca Remus, adv. Câmpești. Dr. Pascu Teodor, medic, Dej. Dr. Pătrășcan Vasile, medic primar, Mociu. Păușești Nicolae, avocat, Arad. Dr. Pavel George, medic, B-Prund. Perhoița Nicolae, dir. de bancă, Tg.-Lăpușului. Dr. Pescariu Ioan, medic, Arad. Dr. Petrișcu Vasile, prof., Cluj. Dr. Petica Petrița, avocat, Sebiș. Dr. Petruț Ioan, adv., Tg.-Lăpușului. Piso Ioan, ing. dir. silvic, Arad. Pop Candin, avocat, Alba-Iulia. Dr. Pop Ion, subsecret. de stat, Alba-Iulia. Pop Vasile, pretor, Teiuș. Popa Constantin, cons. cultural, Arad. Dr. Popa Ioan, medic, Sf.-Gheorghe. Dr. Popa Teodor, avocat, deputat, Oradea. Dr. Popescu Adrian, adv. senator, Tg.-Mureș. Popescu Ioan, primar, Reghin. Popescu Vintilă, prof., Arad. Dr. Popoviciu Enea, notar public, Oradea. Dr. Popoviciu Petru, prefect jud., Oradea. Popa Constantin, dir. banca „Albina”, Sibiu. Dr. Popu M. Ioan, subprefect, Arad. Dr. Preda G., v.-preș. „Astrei”, dir. de spit., Sibiu. Preda Trandafir, dir. șc. sup. de com., Sibiu. Prie Adam, prof., Alba-Iulia. Dr. Prodan Ioan, avocat, Dej. Dr. Radu Cornel, medic, Arad. Radu Dumitru, șef de gardă, Turda. Dr. Raicu Aurel, avocat, Arad. Rășcan, inginer chimist, Zlatna. Dr. Regman Nicolae, prof., f. prefect, Sibiu. Repede Sevastian, avocat, Turda. Dr. Roman Dionisie, avocat, Mediaș. Dr. Roșca Pavel, vice rect. Acad. com., Cluj. Dr. Roșca Petru, insp. gen. adm., Tg.-Mureș. Dr. Roșca Valer, prim procuror, Dej. Dr. Roxin George, avocat, Oradea. Dr. Roxin Teodor, adv., dep., preș. com. jud., Oradea. Dr. Rozvan Ștefan, notar public, Caransebeș. Sandu Ioan, dir. șc. norm., Sibiu. Dr. Sârbu Gheorghe, adv., Arad. Sârbu Petru, notar public, Hălmașiu. Dr. Schiau Nicolae, adv., Sibiu. Seitan I. Ionel, dir. de bancă, Oradea. Dr. Șelariu Emil, adv., dep., Hațeg. Dr. Șerban Gheorghe, medic, Arad. Dr. Stărtău Pavel, medic, Arad. Simian Ioan, f. deputat, Sibiu. Simulescu Ioan, dir. șc. primare, Abrud. Dr. Sofronie George, prof. univ., Oradea. Dr. Spărchez Victor, medic, Cluj.

Dr. Sporea Ion, avocat, Arad. Dr. Stanca Constantin, docent, univ., Cluj. Dr. Stanca Dominic, dir. de spital, Cluj. Stănescu N. Victor, preș. soc. func. just., Oradea. Dr. Stănilă Victor, medic, Cluj. Fl. Ștefănescu-Goangă, rect. univ., Cluj. Dr. Stoinescu Alexandru, avocat, Arad. Streza Andrei, inginer, Arad. Dr. Sturza Marius, prof. univ., Cluj. Dr. Suciu Ioan, notar public, Ch.șin. Dr. Suciu I. Gheorghe, avocat, Zlatna. Tatu Ioan, dir. de bancă, Arad. Tatulescu Alexandru, not. public, Diciosânmartin. Dr. Tecău Danil, avocat, Alba-Iulia. Teculescu Horia, dir. de liceu, Sighișoara. Teodorescu Constantin, prof., Arad. Dr. Țeposu Emil, prof. univ., Cluj. Țeposu Silviu, profesor, Sibiu. Dr. Ursache Grigorie, medic, Târgu-Mureș. Ursu G. primpretor, Teiuș. Dr. Ursu Ioan, avocat, Arad. Dr. Vasile Aurel, avocat, Cluj. Dr. Vasinca Toma, notar public, Hațeg. Dr. Vasu Octavian, avocat, Făgăraș. Vătășan Ioan dir. gen. banca „Albina”, Sibiu. Dr. Vecerdea Nicolae, cons. de casație i. p., Sibiu. Dr. Veliciu Emil, avocat, Arad. Dr. Vescan Ioan, pref. jud., Târgu-Mureș. Vlad Alexandru, general, senator, Arad. Dr. Vlad Aurel, f. ministru, Orăștie. Dr. Vlad Petru, medic primar municip., Cluj. Vula Iuliu, prefect, Caransebeș. Vulcuțiu Ioan, dir. de gimnaziu, Diciosânmartin. Zeicu Ion, ing. insp. gen. silvic, Cluj. Dr. Zigre Nicolae, f. subsecr. de stat, Oradea

Statul în fața sectelor.

I. Stări desolante.

De Dr. Grigorie Comșa
Episcopul Aradului.

Apariția sectelor la noi în țară este un fenomen social care comportă o atenție cât mai insistentă. Ivirea sectelor poți să o explici în diferite feluri, dar cea mai convențională explicație este aceea a vinovăției Bisericii.

Noi slujitorii altarelor grăim din datoria de a apăra biserica, dar mai grăim și din datoria de a apăra țara noastră scumpă. A ne face datoria nu vom înceta în acest dublu înțeles, pentru a isbui să convingem factorii cu cădere ai statului că sectarismul este un fenomen social desprins din transformarea mentalității sufletești alcătuite din fenomene sociale noi.

Multe sunt cauzele ivirii sectelor, acesta este adevărul, și noi, în diferitele studii ce le-am făcut asupra sectelor, niciodată nu am lăsat să se întrevadă că absența dela datorie a unor păstori de suflete nu ar fi și ea una din multele cauze. Dar a accentua neîncetat: preoții sunt de vină, cred că este cel puțin o exagerare.

Mai întâi că atacul sectar are un fond îndreptat împotriva existenței naționale. Acest

adevăr îl surprindem chiar în stările dela noi. Atacurile sectare sunt pur și simplu anarhizante, dar noi, adică statul, nu se sesisează de ele, căci astăzi este un spectacol cotidian să vezi sectele ațâcându-se. Iată de pildă, ce scrie ziarul „Curentul” din 15 Ianuarie 1933 despre un caz întâmplat în comuna Neșos din județul Năsăud:

„Propaganda aceasta se manifestă prin cărți și manifeste... cari bârfesc preoții, considerându-i imorali, mincinoși, iar organizația bisericească drept o cauză a întregii game a mizeriei de astăzi.

Nestingeriți de nimeni în propaganda lor, au ajuns de o îndrăzneală scandaloaasă. Un elocvent exemplu: Un milenist din Neșos, comună fruntașe a județului nostru, închipuindu-se drept „Isus Christos”, a avut îndrăzneala de a intra în altar și de a amenința pe preoți în fața credincioșilor nemți să asculte Sf. Liturghie de ziua de I de Crăciun, cu un bici l-a silit să iasă din biserică, deoarece „spune minciuni”... A fost arestat și înaintat parchetului Bistrița.

Dar aceasta nu este destul, căci sectanții exploatează aceasta, erijându-se în victime și martiri ai credinței lor deșarte. Datoria înaltele fețe bisericești este ca după facerea unei anchete, în care vor ajunge la aceea ce spunem noi aici, să pornească o propagandă de reeducare religioasă în aceste timpuri grele. Iar datoria ministerului de culte este de a fixa odată în mod definitiv propaganda căror secte este admisă, spre a se putea lua măsuri represive împotriva sectelor ce se îndreaptă contra existenței statului. Luarea acestor măsuri se impune atât cât mai este timp.”

În fața acestui fapt se va zice: iată s'au luat măsuri ca agitatorul să fie arestat. Este adevărat, dar noi am adus cazul ca dovadă până unde merge îndrăzneala sectanților.

Ziceam unui fost ministru de interne dela noi: Domnule Ministru, se face rău că se permite ca oameni fără nici o pregătire să predice și să facă pe cărmuitorii sufletului. Ce ai zice D-ța, dacă în comuna Măgura, sau în oricare altă comună, s'ar ivi, alături de primarul oficial, un altul care ar indemnna lumea să nu asculte de primarul oficial, ci de dânsul? Ați admite, d-le Ministru?!

Fostul ministru evident că a răspuns negativ, dar în acelaș timp a admis și s'a admis până azi ca pe sate să se ivească preoți mincinoși, indemnând poporul să nu asculte de preoți!! Vedeți aici, aici e pricina principală, că s'a admis analfabetismul sub formă religioasă. Și numai la aparență este religios a-

nalfabetismul sectar! O mișcare redusă exclusiv la ponegrirea cultelor existente și a reprezentanților acestor culte, nu este religioasă. Religia se manifestă în iubire de Dumnezeu și aproapele, în ascultarea de poruncile divine, cari nu trebuie să fie simple porunci, ci adevărate principii de viață. Firește că ar trebui pe larg să arătăm criteriile manifestărilor religioase, dar ajunge aici constatarea de mai sus ca să se vadă, că statul rău face când nu cumpenește criteriile aduse de Biserică întru judecarea esenței unei doctrine sectare!

Statul acordă libertate de conștiință pentru toate cultele și are desinteres nu numai pentru o religie sau cult, ci se desinteresează așa zicând de toate cultele. În tot locul, dacă te plângi de excesele sectare, ai răspuns prompt: *nu este în primejdie ordinea publică și bunele moravuri.*

Am arătat atâtea cazuri când chiar bap-tiștii au turburat grav ordinea publică. Am solicitat intervenția statului de multe ori, ba chiar bap-tiștii au cerut închiderea unor case de rugăciune. Chiar Ministerul de Interne a ordonat închiderea unor localuri presupuse religioase, dar unde se propaga comunismul, și totuși casele de adunare stau deschise.

Dar și reviste otrăvitoare apar chiar azi. Așa apare revista: „Păzitorul Adevărului” a adventiștilor reformiști de sub conducerea lui Mihai Streza, București Str. Câmpineanu Nr. 15. Sub titlul atâgători și inofensivi această sectă oprită a reformiștilor își plasează broșurile ca: Fără haină de nuntă, Pierdut a fost și s'a aflat, etc. etc.

În acelaș timp în vechiul regat începe bap-tismul a se lăși cu iuteală. În județul Dolj s'au ivit în comuna Ghindeni. În Craiova au o puternică adunare. În comunele Păltiniș și Rădăuți din jud. Iași se lătesc bap-tiștii cu mare zor. În Frătăuți și Mihoveni din Bucovina de asemenea se lătesc.

În acelaș timp avem cu diuumul primari bap-tiști, cari fățiș fac propagandă, iar în Ministerul Cultelor avem un funcționar care face pe bap-tistul și sfidează! În Brașov adventiștii iar în București bap-tiștii au pepiniera de seminariști, cari ne insultă mergând din sat în sat.

Cutrieră satele bap-tiști fără dovada celor 4 clase primare, iar când e vorba ca un ziar patriotic să scrie pe un ton mai apăsător, fără zăbavă este confiscat. Noi suntem mulțumiți că iperzelul ziarelor este pus la punct, dar suntem mâhniți că nu se arată destulă atenție pentru apărarea credinței strămoșești, nedes-

lipită de sufletul neamului. Suntem intristați că bap-tiștii ne sfidează, ne batjocuresc în adunări, botează împotriva legilor, înmormântează credincioși cari nu sunt ai lor, etc.

În fața acestor stări de lucruri noi cu durere ne gândim cum se răspândește disoluția. În Arad a apărut de curând un calendar milenist pe anul 1933, care spune pe față că actuala stare de lucruri va fi măturată ca în Rusia. Un alt caz grav citim în ziarul „Cuvântul” din 14 Ianuarie 1933:

În fața secției I a consiliului de războiu, prezidată de d. colonel Al. Corvin, comisar regal fiind d. căpitan Diaconescu I., a compărut un proces de o speță cum rare ori au mai trecut prin fața unei instanțe de fond militar. E vorba de un soldat, care, pentru că era adventist, a refuzat să presteze jurământul de credință către țară și să poarte arme.

Iată faptele:

Soldatul Buzdugan Serafim, din regimentul 1 grăniceri, fiind încorporat, a refuzat, chiar dela început, să se conformeze programului de lucru dela cazarmă, cu toate pedepsele disciplinare la cari era supus.

Mai ales nu voia în niciun chip să participe la exercițiile cu arma, pe motiv că fiind adventist, e oprit să se folosească de arme.

Intervenția ofițerilor, și chiar a comandantului regimentului, au fost zadarnice.

Lucrurile au luat o întorsătură gravă, când, în ziua hotărâtă pentru jurământul trupei, Buzdugan a refuzat să presteze jurământ de credință.

Cazul a ajuns în fața consiliului de războiu.

Soldatul Buzdugan Serafim, când i s'a acordat ultimul cuvânt, cu o fermitate fanatică a spus:

„Nu pot face decât ceea ce imi îngăduie credința mea, care singura e cea adevărată. Dumnezeu nostru ne spune să iubim pe aproapele nostru ca pe noi înșine. Nu înțelegem să purtăm instrumente omorătoare de oameni. Asta am avut să spun”.

Consiliul l-a condamnat pe Buzdugan Serafim la cinci ani închisoare corecțională.

Instanța militară și-a făcut datoria, dar noi, cari avem toată încrederea în autorități, nu de aceasta ne plângem, ci ne doare indiferențismul față de jignirile aduse bisericii strămoșești, și eleganța, maniera cu care sunt tratați sectarii.

Nu voim să înmulțim dovezile, dar mai aducem totuși o dovadă, luată din ziarul „Patria” din Cluj. Ziarul „Patria” cu data de 4 Ianuarie c. primește dela corespondentul său din Oravița unele informații, cu privire la un anume Nicolae Novac, care acum este cel mai

infocat baptist și director al Băncii agricole baptiste din Oravița. Iată cităm din cuvânt în cuvânt:

„Un proces cu bucluc

Acum patru ani, exact în 1929, mai mulți muncitori di Reșița, Anina și Oravița au făcut denunț penal contra unui anume Nicolae Novac dela Casa Cercuală din Oravița. În plângerea lor, muncitorii arătau că acest blând Novac nu a făcut nimic mai mult decât le-a falsificat semnăturile, ridicând în numele muncitorilor peste 40 de ajutoare de boală, fără ca vre-un muncitor să fi văzut vre-un ban măcar.

Pe vremuri chestiunea a produs în Oravița vâlvă, cauzându-i dlui Novac mai multe nopți nedormite.

Amânările

Ajunși la Parchet, prin bunăvoința judecătorului de instrucție, d. Novac și soții, aceeași bandă de modești găinari din Oravița, sunt dați în judecată. Afacerea se repartizează unei secții oarecare, prezidată, dacă nu ne înșelăm, chiar de către d. Dumitrescu, spaima pungașilor din Caraș. La prima desbatere a lipsit un acuzat, la a doua altul, la a treia un al treilea, la a patra un al patrulea și așa mai departe, întreaga chestiune reușind a fi amânată de 10 ori în șir. În tot acest răstimp de vreme, deși Parchetul cerea mereu judecarea procesului, din anume motive de procedură, Tribunalul a amânat desbaterile.

După multe amânări, toate probele fiind adunate, în fața completului Dumitrescu se ordonă desbaterile în 26 Nov. 1932.

Din nou amânări

Desbaterile se și țin și în 3 Dec. 1932, când se termină. Dosarul trebuie însă studiat. Se amână deci pronunțarea sentinței pentru 9 Decembrie. Tribunalul amână pronunțarea pronunțării, pe motiv de divergență, de data aceasta fără termen, d. Dumitrescu fiind de părere că celășteanul Novac nu este vinovat.

În atențiunea Ministerului

Frumos, nu? Un proces târăgănat timp de trei ani de zile, apoi dintr'odată desbătut cu toate probele de lipsă. Și când să se dea sentința, hop și divergența! Desbateri noi deci, noi citări, o nouă administrare a probelor și multe alte nimicuri bune de infrumusețat viața unui biet muncitor tras de două ori pe sfoară, întâi când s'a născut și a doua oră când a

crezut că procesul lui poate fi judecat la Oravița numai în trei ani de zile.

Noi am reprodus numai din Ziarul „Patria”, concluzii nu facem cu privire la acest caz. Dar după toate acestea, se impune deslegarea unei întrebări: De ce oare are statul altitudinea aceasta față de secte? Nu se pare că a sta de vorbă cu tot felul de conducători ai diferitelor secte vine în contradicție cu concepțiile sale despre rostul sectelor. La întrebarea aceasta vom răspunde în cele următoare.

(Va urma).

Predică

pentru Dumineca cananiencii.

Nesecat izvor de apă vie este cuvântul lui Dumnezeu. De veacuri se tâlcuește și se va tâlcui până la sfârșitul veacurilor, scoțându-se alte și alte învățături, cuprinzând același veșnic adevăr. Dacă s'ar li scris și s'ar scrie toate câte una, nici în lumea aceasta, mi se pare, că n'ar încăpea cărțile, precum zice sfântul evanghelist Ioan. Din Evanghelia despre tămăduirea fiicei unei cananience, spre pildă, ar trebui să scoatem un lung șir de învățături: despre dumnezeiasca putere a lui Hristos Domnul nostru, prin care a scos duhurile rele din ceea ce pătimia; despre iubirea și cinstea ce se cuvine părinților și mai ales mamelor cari se jertfesc pentru fiii și fiicele lor, cum s'a jertfit femeia cananiencă și cum se jertfesc și azi atâtea și atâtea mame. Ca să nu fie însă prea multe deodată, vom scoate azi o singură învățatură. Anume, am dori să înlăturăm părerile greșite și să punem învățatura Bisericii noastre ortodoxe despre încercări sau ispite în adevărata ei lumină.

Se plângea odată o femeie foarte credincioasă, că atâtea necazuri, nefericiri și pagube li se întâmplă în casă. Durerea ei era întru câtva asemenea durerii cananiencii. Să vedem însă, dacă ura lui Dumnezeu li s'a arătat sau, dimpotrivă, iubirea.

Mântuitorul a vestit Evanghelia în Iudeia, Galileia și Samaria. Acum a trecut granița acestora spre Miazănoapte. Aici, în părțile Tirului și Sidonului locuia un popor sirfenician. Nainte de venirea iudeilor locuia în Canaan. Înaintând iudeii, acest popor s'a retras spre Miazănoapte, dar și-a păstrat numirea de cananieni. Se închinau idoliilor, ca și celelalte neamuri afară de

iudei. Tocmai pentru închinarea la idoli, iudeii numiau pe păgâni câni, iar ei pe ei se numiau fiii lui Dumnezeu.

Vestea despre Iisus Hristos era lătită însă și la poporul acesta. Auzind femeia cananiană despre venirea lui Iisus, și-a zis: Dacă a tălmădit pe atâția în Iudeia și Galileia, înseamnă că e atotputernic și atotbun. Duce-mă-voiu să-l rog și el mă va asculta. Și a plecat femeia și striga: Miluește-mă, Doamne. Iisus o aude, dar nu-i răspunde. Unii zic, că Iisus a vrut s'o umilească. Gândiți-vă însă, dacă-i împlinia rugăciunea la cel dintâiu strigăt, noi n'am fi cunoscut întreagă credința cananiencii și n'am ști cum e credința cea mare.

Femeia s'a îndreptat către sfinții apostoli și parecă auzim cum îi ruga: Voi sunteți aleșii lui, rugați-vă și voi lui Hristos pentru mine și pentru fiica mea. Așa cum ascultă sfinții rugăciunile noastre, au ascultat și rugăciunea cananiencii, s'au apropiat cu mai multă îndrăzneală către Mântuitorul decât ea și au zis: Slobozește-o pe ea, îplinește-i dorința, pune sfârșit necazului ei. Iisus Hristos însă a voit să ne arate drept pildă întreagă strălucirea credinței ei. Mai amână împlinirea rugăciunii, grăind: Nu sunt tria is fără numai către oile cele pierdute ale casei lui Israil, către cei cari au credința în adevăratul Dumnezeu, cum au avut Avram și Isac și Iacov, fie din Israilul cel vechiu, fie din Israilul cel nou al creștinilor. În adevăr, credința cananiencii începe să strălucească. Prin credință ea simte, că împărăția cerurilor trebuie cucerită prin năvală, cum se cuceresc cetățile. Iși taie drum prin mulțime și vine de se închină înaintea Domnului: Doamne, ajută-mi! Credința ei are însă o și mai mare strălucire și Hristos vrea să ni-o arate întreagă și îi zice: Nu este bine a lua pâinea fiilor și a o arunca cânilor.

Iată umilirea, iată batjocura, iată încercarea! Așa zic unii. Dar ce umilire, ce batjocură e aceasta, când tocmai prin ea se înalță credința femeiei? Focul credinței ei aruncă flăcări peste creștetul munților și străbate până la cer. Da, Doamne, sunt păgână, mă închin idolilor, nădejdea mi-o pun în bani, în aur și argint, în haine, case, pământ, în turme de vite. Părinții nu m'au învățat să mă închin ție, adevăratului Dumnezeu. Sunt vrednică să mă numești câne. Dacă ai dat însă fiilor lui Israil pâine întregi din nemărginita ta bunătate, dă-mi și mie o sfărâmitură din masa milostivirii tale și va fi de ajuns, ca fiica mea să se tămăduiască.

Apostolii, mulțimea și noi am cunoscut întreagă strălucirea credinței de care a fost pă-

trunsă femeia. Încercarea s'a sfârșit și Mântuitorul îi dă cununa nepieritoare zicând: O, femeie, mare este credința ta; fie ție precum voești.

Încercare sau altceva, — numiți-o cum vreți. Un lucru să nu uitați. Soarele răsare și peste cei buni și peste cei răi. Necazurile asemenea vin peste cei răi și peste cei buni. Pedeapsă pentru cei răi, să se îndrepte, dar adevărate binefaceri sufletești pentru cei cu credința mare. Nu știți că aurul prin foc își dobândește strălucirea? Atunci de ce n'ați înțelege că strălucirea credinței prin necazuri se arată? Aurul nu poate, dar creștinul, adevăratul creștin trebuie să-și poată da seama de strălucirea credinței și pentru sufletul său și pentru al altora, prin pilda ce li-o dă.

Un ofițer călătoria cu familia pe mare. Se pornise o furtună. Îngrozită, soția alergă la el cu copiii: Pierim! Ofițerul scoase sabia, se încruntă și îndreptă sabia spre pieptul ei. Ea se opri și mai îngrozită, dar se reculese și grăi: Nu cred c'ai putea să mă ucizi, fiindcă mă iubești. — Atunci de ce te temi, că Dumnezeu, care ne iubește neasemănat mai mult decât te iubesc eu pe tine, ar putea să ne vrea moartea?

În adevăr, Dumnezeu nu voiește moartea păcătosului. Înaintea lui sufletul are preț mare și nu vrea moartea, adevărat osânda sufletului, ci vrea mai presus de toate să mântuiască sufletele noastre. Prin urmare e așa de limpede învățătura Bisericii noastre ortodoxe, că încercarea este pentru a ni se arăta tăria credinței în întregime. Prin aceasta vrednicia noastră crește înaintea lui Dumnezeu, iar aproapei noastre ne facem pildă de întărire sufletească.

Dacă ești bolnav, dacă-ți moare cineva din casă, dacă-ți pierd o vită sau dacă altă nenorocire îți vine, nu îmbrăca și nu lăși între ceilalți ai tăi păgâneasca desnădejde, ci arată-le credința ta, că le și lor nădejdea că Dumnezeu, care a întors lui Iov durerea spre bucurie și ție îți va da mângâiere. Dacă grâul tău a fost strâns și puțin, nu desnădăjdui, ci crede cu tărie, că hărnicia, înțelepciunea și rugăciunile tale vor fi binecuvântate în anii viitori.

O, și criza asta grozavă, despre care se vorbește atâta, e și mai grozavă prin felul cum ne lăsăm copleșiți de gândul la ea. Ni s'a făcut un fel de boală sufletească. N'ați luat seama, că bolnavul mai rău se îmbolnăvește, dacă tot de boală îi vorbești și că se simte mai bine, se însănătoșează chiar, dacă-l îmbărbătezi? Atunci de ce faceți ca și copilașii voștri cei mai mici să fie cuprinși de desnădejdea voastră bolnăvicioasă pentru criză?

Mai înălțați frunțile, mai descreșiți-le, mai inseninați-vă. N'auziți cum ne chiamă sfânta Liturghie: Sus să avem inimile! Înălțați focul credinței voastre. Înălțați-l să strălucească peste creștetul munților de griji, înălțați-l să străbată până la cel mai inseninat cer al nădejilor, cum a străbătut focul credinței din sufletul femeiei cananiene. Munciți cu dragostea veche de pământ; rugați-vă cu credința cea mare și atunci toate vor fi precum voiți, căci și voia voastră va fi după voia cea sfântă a lui Dumnezeu, căruia se cuvine toată mărirea, cinstea și închinăciunea: Tatălui și Fiului și sfântului Duh. Amin.

Pr. F. Codreanu.

Icoane alese din viața ortodoxiei

Rămas fără sfântul adăpost, călugărul se aruncă vijelios în văltoarea luptei de liberare a bisericii ortodoxe, din mrejiile vrăsmășiei catolice. Luă parte la adunarea dela Apold (jud. Sibiu) unde 3—400 de țărani, în frunte cu protopopul Ioan din Săliștea Sibiului, protestează împotriva prigoanelor venite din partea catolicilor (1795). De aici cutreeră satele din județul Hunedoara, indemnând pe țărani să ia cheile bisericilor, ca să nu între în ele popii cei uniți cu papistașii. Prins de fișpanul Hunedorii, Sofronie este aruncat în temnița dela Bobâlna (lângă Orăștie), de unde o ceată de 5—600 de țărani, înarmați cu ciomege și topoare, îl liberează și-i desfac obezile dela picioare; apoi în biserica din Rapolt, lângă Simeria, dau mulțămărită lui Dumnezeu că le-a ajutat ca să-și scape apărătorul legii strămoșești.

De aici Sofronie se îndreaptă spre Zarand, Brad și jur, unde încă produce o vie mișcare religioasă printre români. Fișpanul de aici raporta guvernului despre Sofronie că amăgește poporul, dar *nimeni nu se poate apropia de el, fiindcă „românii îl apără în tot chipul”*.

Dela Brad, eroul îmbrăcat în haine de călugăr, trece, însoțit de mari mulțimi de popor, la Zlatna, Abrud și Câmpeni, pe unde ține adunări și cuvântări însufleșite contra uniților, cari s'au făcut „papistași nemți” și oameni „cu două legi”, precum și împotriva catolicilor, cari «sunt eretici păgâni și papa lor hamis ca și episcopul unit» de atunci, vestitul Petru Aron dela Blaj.

Mișcarea populară pornită de Sofronie, începe să îngrijoreze atât curtea împărătească dela Viena, cât și dieta ardeleană. Prima dorea liniște prin trimiterea unui episcop ortodox în Ardeal, unde nu mai fusese Păstor dela 1700, când Atanasie se făcuse unit cu

Roma. Guvernul ardelean însă nu primi aceasta propunere, și cu ajutorul protopopului unit Alecsandru Aron dela Roșia (lângă Abrud), fratele episcopului papistașit, pune la cale prinderea și închiderea lui Sofronie. 19 husari leagă pe Sofronie la Abrud și pornesc cu el spre Zlatna. Dar în acelaș timp *moșii* prin de veste, se alarmează, trag clopotele dela biserici în dungă — în semn de primejdie, și liberează pe călugărul lor iubit. Apoi drept răsplată dărâmă până la pământ casa protopopului Aron și îi sparg cassa cu bani, *fără a lua din ea nimic*.

Liberarea lui Sofronie era o bucurie și o mare biruință. Mii de moși — vreo 7000 — se adună la Zlatna, unde-și sărbătoresc conducătorul duhovnicesc, iar Sofronie folosi acest prilej pentru a convoca un sinod la Alba-Iulia pe 16—17 August 1760, la care să vină din fiecare sat preotul, cantorul și 2—3 țărani fruntași. Sinodul alcătui un memoriu, pe care îl trimise la Viena, în care cerea alungarea episcopului Aron și a popilor uniți din Ardeal, iar românilor ortodocși, cari sunt ca „niște oi spăriate de lupi”, să li se trimită un Păstor bun, un vlădică ortodox. De asemenea se trimise o scrisoare și guvernului ardelean din Cluj, în care se spunea răspicat că Românii sunt «cei mai plecați și ascultători atât M. Sale regale, cât și înaltului guberniu și tuturor autorităților, dar „*creștința și sufletul nostru nu avem să le supunem*”, bisericile «cari nu sunt din sudoarea popilor uniți», să fie lăsate ortodocșilor; protopopii, preoții și mireni uniți să fie aduși în fața poporului să fie judecați pentru faptele lor, iar preoții și țărani cari sunt închiși să fie sloboziți.

Drept răspuns la aceste cereri, împărăteasa M. Terezia scrie guvernului ardelean că va trimite în Ardeal o *comisie*, care să cerceteze durerile și plângerile Românilor, iar lui Sofronie îi trimite un bilet, prin care să se poată prezenta și el, dacă dorește, în fața comisiei. Guvernul de altă parte dă ordin, ca Românii întemnițați să fie liberați, iar acei cari vor mai face tulburări să nu fie văzuți sau observați. «Călugărul Sofronie era deci stăpânul Ardealului. De frica lui tremura guvernul acestei provincii». Purta titlul de «vicar al sfântului Sinod din Carloviț» și sfătuia mereu poporul ca să fie supus legilor și autorităților și să nu hulească religia altora.

In 14—18 Februarie 1761 Sofronie ține un nou sinod la Alba-Iulia, care a pecelluit pentru totdeauna biruința ortodoxiei în Ardeal, care timp de 60 de ani a fost îngropată în minciuni. A fost un praznic religios național, care nu avea nimic din tristețea sinodului dela 1701, când mulțimile adunate cu puterea mergeau plângând la instalarea nenorocitului Atanasie.

De astădată era voie bună și însufleșire, iar «miile de țărani, adunați din toate unghiurile țării, vor fi aclamat cu *bucurie* pe călugărul care le vorbea în

cuvinte lipsite de meșteșug, dar pline de o dulce mângâiere, în vremea ce de pe zidurile cetății din preajma lor soldații împărătești tremurau de frică, gata să verse foc din gura tunurilor».

Răscoala lui Sofronie s'a întins și în vestul și nordul Ardealului, prin Sătmar, Solnoc și Maramurăș și până în Zemplen, pe unde și-a găsit destui tovarăși în lupta de *desrobire religioasă* a Românilor din Ardeal.

Tunuri și spânzurători.

Conform făgăduinței din partea crăiesei Terezia, în 4 Aprilie 1761 sosește comisia împărătească la Sibiu, în frunte cu generalul *Adolf Buccow*, care termină cu sabia și cu tunul judecata dintre uniți și ortodocși. Românii îndată se prezintă cu lăcrămașiile. Sofronie încă vine în fața generalului la Sibiu, și-i mărturisește liniștit și pe față toate durerile ortodocșilor față de guvern și față de Aron și popii lui.

Rezultatul acestor plângeri a fost că în Mai 1761 Sofronie dă o proclamație către popor, prin care îndeamnă mulțimile la pace și supunere. Cu aceasta scrisoare și apune revoluția religioasă alui Sofronie, dintre anii 1759—1761.

Tunurile dela Ocna, Săliște, Sadu și Rășinari, spânzurătorile din piața Făgărașului, dela Bistrița și din alte părți, arderea și dărâmarea celor peste o sută de mănăstiri românești de sub poalele Carpaților ardeleni, din Bănat și până la Brașov, și din Sibiu peste Bihor, până în Solnoc, Sătmar și Maramureș, *din porunca acestui general, „călău“ austriac*, care a fost adevăratul întemeetor al unației în Ardeal, — toate aceste *fapte de pomină*, îl vor fi încredințat îndată pe Sofronie de zădărnicia continuării luptelor.

Din fața păgânătăților lui Buccow, Sofronie se refugiază dela Zlatna la Râmnic în Oltenia, apoi la Argeș, unde ajunge arhimandrit la mănăstirea Argeșului, după ce în Ardeal fusese învăluit de dragostea unui popor întreg. De aici scria el ardelenilor, îndemnându-i să gonească „*unirea și iobăgia* din țară”.

Aici la Argeș și adoarme, pe la 1776, smeritul călugăr Sofronie, după ce a luptat din răsuputeri, cu iscusită pricepere și înțelepciune pentru *libertatea sufletului românesc*.

În sfârșit, lupta pentru care s'a ostenit el și pentru care au plâns, au suspinat și s'au jertfit atâția înaintași de-ai lui, nu a fost zadarnică. Împărăteasa M. Terezia a trebuit să recunoască la 1761, că Românii ardeleni au suferit *prea mult* pentru legea strămoșească și în acelaș an a trimis în Ardeal un *episcop sârb* administrator al bisericii române ortodocse.

(Va urma.)

Sfințire de clopote.

Noua parohie din cartierul Șega al orașului Arad se apropie tot mai mult de ziua mare, în care va putea să asculte dumnezeieștile slujbe în propria sa biserică. În vara trecută biserică a fost tencuită pe din lăuntru, iar Duminică 15 Ianuarie s'au sfințit cele dintâu două clopote. Rugăciunile sfințirii au fost citite de preoții Calus Turicu și Florea Codreanu din Arad și Iurie Felez, parohul locului. Însăș sfințirea clopotelor a săvârșit-o *P. S. Părinte Episcop Grigorie*. Pr. Calus Turicu în cuvântarea spusă a arătat însemnătatea religioasă și socială a clopotelor. *P. S. Părinte Episcop* a accentuat, că azi, când Neamul și Țara noastră sunt atât de mult atacate pe toate căile, dar mai ales prin faptul că dușmanii lovesc în Biserica noastră strămoșească, chemarea clopotelor are un îndoit înțeles: să ne păzim sufletele de păcate și să apărăm cinstea și integritatea Neamului și Țării.

Pr. Il. Felea a mulțumit în numele credincioșilor Prea Sfințitului Părinte Episcop pentru osteneala că a venit să sfințească clopotele. A accentuat, că credincioșii din Șega vor păstra *P. Sf. Sale* veșnică recunoștință, căci toate mijloacele și fondurile pentru zidirea și înzestrarea bisericilor au fost adunate prin purtarea de grije a *P. Sf. Părinte Episcop*.

Credincioșii din Șega au participat la Sfințirea clopotelor cu mic cu mare și mulți credincioși din parohia Aradului au venit să la parte la bucuria segașilor.

Rep.

Despre Dările diecezane se va face din nou comunicat în „Biserica și Școala”.

† *Dr. Grigorie Gh. Comșa*
Episcopul Aradului.

Parohii vacante.

Consiliul parohial ort. român din Vânători, în scopul îndeplinirii parohiei devenită vacantă prin mutarea preotului Petru Mihuța la Beba-Veche, publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala”.

Beneficiile împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Una sesie parohială pământ arabil cu 32 jugh. cad. și cu dreptul pentru 28 vite la pășunat;
2. Casa parohială;
3. În răscompărare de bir 4 (patru) jugh. cad. pământ arabil;
4. Stolele legale;
5. Intregirea dela stat, pentru care parohia nu răspunde.

Parohia este de clasa I-a (îutâia), deci dela concurenți se cere calificarea regulamentară de clasa I-a.

Preotul ales va servi și predica regulat în Duminică și sărbătorii și va catehiza la școala primară fără nici o remunerațiune. Va achita regulat toate impozitele după beneficiul său din parohie.

Concurenții la acest post se vor prezenta — având avizul protopopului — în vre-o Duminică ori sărbătoare — în sf. biserică din Vânători, pentru a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorice și își vor înainta cererile în termenul concursual, însoțite de

anexele necesare, adresate „Consiliul parohial ort. român din Vânători”, oficiului protopopesc ort. român în Chișineu Criș, jud. Arad.

Concurenții din altă Eparhie vor putea concura numai cu binecuvântarea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Eparhial.

Vânători, din ședința Consiliului parohial dela 24 Dec. 1932. În înțelegere cu: Petru Marșleu m. p. protopop. *Consiliul parohial.* 1—3

Conform rezoluțiunii Veneratului Consiliu Eparhial ort. rom. din Arad Nr. 7972/1932, pentru îndeplinirea parohiei vacante din Sat-Chinez, protopopiatul Vinga, se publică concurs *din oficiu* cu termen de 30 zile, socotite dela prima publicare în organul eparhial „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiunea parohială.
2. Casa parohială.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.

5. Intregirea dotației preoțești dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

Alesul va predica regulat și va catehiza la toate școlile primare din Sat-chinez, fără nici o remunerație din partea parohiei.

Impozitele după venitele parohiale cad în sarcina celui ales.

Parohia este de clasa *primă*.

Recursele, ajustate cu documentele necesare și adresate Consiliului parohial ort. român din Sat-chinez, se vor înainta, în termenul concursului, Oficiului protopopesc ort. român din Vinga, iar reflectanții se vor prezenta — observând dispozițiile §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii — în sf. biserică din Sat-chinez, pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale și în oratorie.

Cei din alte Eparhii numai cu învoirea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop pot concura.

Sava Tr. Seculin protopop.

1—3

Conform rezoluțiunii Veneratului Consiliu Eparhial de sub. Nr. 6524/1932, pentru îndeplinirea parohiei vacante din Bărăteaz, protopopiatul Vinga, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela prima apariție în organul eparhial „Biserica și Școala”.

Venitele parohiale sunt:

1. Sesiunea parohială.
2. Birul parohial legal.
3. Stolele legale.
4. Casă parohială.

5. Intregirea dotației preoțești dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia este de clasa II-a.

Cel ce doarec a compete la aceasta parohie, vor înainta recursul, ajustate cu documentele necesare, în termenul concursului, — adresate Consiliului parohial ort. rom. din Bărăteaz — Oficiului protopopesc ort. român din Vinga și se vor prezenta în acest interval în sf. Biserică din Bărăteaz, în vre-o Duminică, ori sâmbătoare, spre a-și arăta dexteritatea

în cele rituale și oratorie, observând strict dispozițiile §-lui 33 din regulamentul pentru parohii.

Cei din alte eparhii vor cere binecuvântarea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop spre a putea recurge.

Bărăteaz, la 14 Octomvrie 1932.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu: *Sava Tr. Seculin* protopop.

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei Păiușeni, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Beneficiile sunt următoarele:

1. Una sesiune parohială dela reforma agrară.
2. Birul parohial legal, conform rezoluțiunii Vener. Cons. ep. Nr. 6468/1932.
3. Stolele legale.
4. Intregirea dotației dela Stat.
5. Casă parohială nu este.
6. Parohia este de clasa III-a.

Preotul va suporta toate impozitele după toate beneficiile din parohie.

Concurenții la această parohie se vor prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătoare în S-ta Bis. din Păiușeni, pentru a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorie, având avizul prealabil al protopopului tractual, își vor înainta cererile lor în termenul concursului, adresate Cons. par. din Păiușeni, of. prot. Buteni.

Concurenții din alte eparhii vor putea compete numai cu binecuvântarea P. S. Sa Episcop eparhial.

Păiușeni, din ședința cons. par. ținută la 20 Iulie 1932.

În înțelegere cu: (ss) *Stefan R. Lungu*, protopop.

Consiliul parohial.

1—3

În urma rezoluțiunii Ven. Cons. Ep. Nr. 7591/1932, pentru îndeplinirea parohiei Roșia cu filia Obârșia, devenită vacantă prin trecerea preotului Petru Vesa în statul de deficiență, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Venitele parohiale sunt:

a.) Usufructul alor 80 jugh. pământ parohial, parte teren arabil, parte fâneaț, pădure și pășune.

b.) Stolele legale.

c.) Intregirea dela stat, pe care parohia n-o garantează. Postul se va ocupa la 1 Aprilie 1933.

Parohia este de cl. III-a. Alesul va suporta toate impozitele după venitul parohial și va catehiza elevii școlilor primare din localitate.

Celce reflectează la aceasta parohie sunt invitați ca recursul lor, ajustate cu documentele de calificare și serviciul de până aci și adresate Consiliului parohial din Roșia, să le înaltimeze, în termenul concursului, oficiului protopopesc ort. rom. din Radna, iar dânsii să se prezinte — cu stricta observare a dispozițiilor regulamentului pentru parohii — în sfânta biserică din localitate, spre a se face cunoscuți poporului.

Reflectanții din alte dieceze pot recurge numai cu asentimentul P. S. Episcop eparhial.

Roșia, din ședința dela 13 Nov. 1932.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu *Procopiu Givulescu*, protopresbiter

2—3

Conform rezoluției Ven. Consiliu Eparhial din Arad No. 7752/232, pentru îndeplinirea parohiei Arad-Grădiște se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela prima publicare în organul eparhial „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Uzufuctul sesiei parohiale.
2. Birul legal.
3. Intravilanul casei parohiale.
4. Stolele legale.
5. Intregirea salariului dela Stat.

Preotul ales va predica în Dumineci și Sărbători, va catihiza la școlile primare, va suporta toate impozitele după beneficiul parohial.

Parohia este de clasa primă urbană. Dela concurenții se cere calificățiune preoțească pentru parohii de clasa primă urbană.

Reflectanții la aceasta parohie își vor înalța recursele, ajustate reglementar, Onor. Oficiu Protopopesc ort. rom. din Arad, având în acest timp a se prezenta în Sf. Biserică din Arad-Grădiște, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și rituale, cu strictă observare a dispozițiilor § 33 din Regulamentul pentru parohii.

Reflectanții din altă eparhie vor prezenta act că au binecuvântarea P. S. Sale Păr. Episcop eparhial spre a putea recurge.

Consiliul parohial.

In înțelegere cu: *Traian Vaftanu m. p.*
protopopul Aradului.

□

3-3

Conform rezoluției Veneratului Consiliu Eparhial ort. român din Arad Nr. 3558 | 1932, se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei a doua din Măderat, devenită vacantă prin neprezentarea la post a alesului Sas Nicoară, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul eparhial „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

1. Folosița sesiunii parohiale în extenziunea ei de 32 jug. cadastrale.
2. Casa parohială Nr. 335 cu intravilan.
3. Stolele legale și birul parohial luat din oficiu.
4. Intregirea dotației preoțești dela Stat, pe care parohia nu o asigură.

Alesul va suporta toate impozitele după beneficiul preoțesc și va catehiza elevii școlilor primare din loc fără nici o remunerațiune dela comuna bisericească, va predica de câte ori va fi la rând la serviciul divin.

Parohia este de clasa primă. La concurs se admit numai reflectanți cu calificățiune pentru parohie de clasa primă.

Cererile de concurs, însoțite cu documentele necesare și adresate Consiliului parohial ort. român din Măderat, se vor înalța în termenul concursului Oficiului protopopesc ort. rom. din Șiria, Județul Arad, iară concurenții, conform paragrafului 33. al regulamentulului pentru parohii, se vor prezenta în Sfânta Biserică din Măderat pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie. Concurenții din alte eparhii vor anexa, la cererea de concurs, și aprobarea Prea Sfinției Sale Episcopului Eparhial de a putea concura la aceasta parohie.

Măderat, la 16 Decembrie 1932

Consiliul parohia, în înțelegere cu *Aurel Adamoviciu*
Protopop. (ss)

□

3-3

Conform rezoluției Veneratului cons. Eparhial No. 6513 | 1932, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea Parohiei a II din Covăsinț, Protopopiatul Șiriei, rămasă vacantă prin alegerea pâr. Aurel Adamovici ca protopop al tractului Șiria.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială în extensiunea ei de azi.
2. Locuința în casa parohială No. 287, cu grădină.
- 3 Stolele legale.
4. Birul Parohial 400 Lei.
5. Intregirea dotației dela Stat.

Preotul ales va predica regulat când va fi de serviciu, va catehiza elevii din clasele III-VII. al școlii primare de Stat, fără alta remunerație. Va suporta toate impozitele după întreg venitul său preoțesc.

Parohia fiind de clasa I., concurenții vor avea să prezinte dovezi despre pregătirea recerută pentru parohii de clasa I.

Recurenții, cu prealabila știre a protopopului tractual, se vor prezenta într-o Duminică ori Sărbătoare în Sf. Biserică, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și rituale.

Cererile, însoțite de anexele necesare și adresate consiliului parohial Ort. Rom. din Covăsinț, se vor înalța în termenul concursual Oficiului protopopesc ort. rom. din Șiria, județul Arad.

Recurenții din altă dieceză vor alătura, la cererea de concurs, act că au binecuvântarea P. S. Sale părintelui Episcop Eparhial spre a putea recurge.

Dat din ședința Cons. par. ort. rom. din Covăsinț, ținută la 11 Decembrie 1932. *Cons. Parohial.*
In înțelegere cu: *Aurel Adamovici* Protop. în Șiria.

3-3

Concurs.

Comuna bisericească Nadăș, jud. Timiș-Torontal, posta Herneacova, pentru complinirea postului de *cântăreț I.* și conducător al corului bărbătesc, publică concurs, cu următoarea dotațiune:

1. Locuință 1 odale în natură.
2. 7 jugh. cad. pământ cantoral, primit la înproprietărire.
3. 2 metri lemne de foc.
4. Folosița livezii foste învățătoresți ort.
5. Venite dela înmormântări și parastase.
6. Jumătate din venitul curat al concertelor și producțiilor aranjate cu corul.

7. Plata după involață cu părinții tinerilor doritori de a învăța rânduiala și tipicul bis.

Se recere ca concurenții să fie diplomați, să albă o viață morală neexceptionabilă, pe lângă glas potrivit să poseadă noțiuni muzicale suficiente pentru a instrui elevii în strană și a conduce corul bărbătesc. Impozitele către stat, comună, le va solvi cântărețul ales. Prezentare în termen de 21 zile. Spese de prezentare parohia nu solvește.

Nadăș, la 6 Ianuarie 1933.

ss. *Toroc Vasile*, primar ss. *Pr. Octavian Albani*
secretar paroh adm.